

การจัดการความรู้สำหรับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกัน การกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ Knowledge Management for Youth Network Development in Crime Prevention and Victimization via Social Media Process

วิชิต อาซากิจ¹, นิติไน เทพเทียน² และ อัคร์ณุต แสงทองดี³

¹ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

² คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

³ สมาคมความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ

Vichit Asakit¹, Nitinai Thepthian² and Usanut Sangtongdee³

¹ Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

² Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

³ Thailand Information Security Association

Received: January 12, 2024 | Revised: February 3, 2024 | Accepted: February 7, 2024

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้ในการนำไปพัฒนาเครือข่ายเยาวชนกลุ่มเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ได้แก่ ตำรวจมวลชนสัมพันธ์ เยาวชน บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานด้วยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนที่ดี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นรับสมัครและคัดเลือกแกนนำเครือข่าย 3) ขั้นฝึกอบรม และ 4) ขั้นขยายเครือข่ายและสร้างความยั่งยืน การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับบุคลากรหลากหลายหน่วยงานที่ดูแลเยาวชน อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียน รวมถึงตัวแทนเยาวชนที่เป็นแกนนำเครือข่ายได้ร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมที่ให้สมาชิกมีส่วนร่วมผ่านสื่อสังคมออนไลน์มุ่งเน้นไปที่การสร้างความรู้ตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยอาชญากรรม ภายหลังการถ่ายทอดความรู้ผ่านคู่มือและการระดมความคิดเห็น พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีระดับความรู้ความเข้าใจในภาพรวมเป็นอย่างดี และมีความเข้าใจการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้สมาชิกเครือข่ายยังสามารถสร้างและใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างสร้างสรรค์ ยิ่งไปกว่านั้นสมาชิกเครือข่ายยังมีความปรารถนาที่จะต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในเครือข่ายด้วยการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน และในพื้นที่ของตนเพื่อสร้างความต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, สื่อสังคมออนไลน์, เครือข่ายเยาวชน, การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

Abstract

This research article aims to conduct the knowledge management for developing youth network. The target group is in the Provincial Police Region 7 area, including public relations police, youth, government, private and public sector personnel, as well as police cadets. The study utilizes a mixed method research design including document analysis, in-depth interview, focus group discussion and questionnaires. The results of the study found that the guidelines for creating and developing a good youth network consist of 4 steps: 1) preparation stage, 2) recruitment and selection of network leaders, 3) training stage, and 4) network expansion and creation stage toward sustainability. Integrating cooperation between law enforcement agencies and personnel from various agencies that care for youth, such as educational institution administrators, teachers of student activities as well as youth representatives who are network leaders can drive network activities that allow members to participate through social media. The network's activities focus on raising awareness about the dangers of crime. After transferring knowledge through manuals and brainstorming, it was found that the target group had a good overall level of knowledge and increased understanding of how to participate in driving networking activities through social media. Moreover, network members can create and use social media creatively. Furthermore, these members have a desire to further the achievements of network activities by publicizing them within their departments and in their areas to create continuity.

Keywords: Knowledge Management, Social Media, Youth Network, Victimization

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่พลวัตทางสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลให้ คนในสังคมยุคปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวกิจกรรมการดำเนินชีวิตของตนให้ทันต่อพลวัตทางสังคม ในลักษณะนี้ ซึ่งเด็กและเยาวชนก็เป็นกลุ่มของทรัพยากรบุคคลที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของประเทศที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางพลวัตของสังคมดังกล่าว ควบคู่ไปกับการได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากคนในสังคม ทั้งในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาความคิดในเชิงสร้างสรรค์และ

เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เนื่องจากกลุ่มของทรัพยากรบุคคลเหล่านี้จะต้องเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่จะเป็นกำลังหลักในการกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนของประเทศต่อไปในอนาคต

แต่เมื่อพิจารณาถึงความเป็นจริงในปัจจุบันแล้ว กลับพบว่ามียุวเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมในหลากหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น จากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ชี้ให้เห็นว่าจำนวนคดีอาญาที่มีเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดในปี พ.ศ.2562 นั้น มีมากถึง 17,022 คดี โดยคดีส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติด รองลงมา คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ตามลำดับ (Institute for Population and Social Research Mahidol University, 2020) ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีกรณีของเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่เคยกระทำความผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีหรือเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการอบรมบ่มนิสัยชี้ให้เห็นถึงผลร้ายของการกระทำความผิด จนเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวให้กลับคืนสู่สังคมเช่นเดิมแล้ว แต่ก็ยังกลับเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์เช่นนั้นอีก ดังจะเห็นได้จากสถิติการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีจำนวนมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต (Information Technology Center Department of Juvenile Observation and Protection, 2018)

ในอีกมิติหนึ่ง ยังมีเด็กและเยาวชนอีกจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางเพศ (Limprasert et al., 2020) การถูกกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ (Chailaisathaporn et al., 2017) หรือแม้กระทั่ง การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ (Thitiudomphatana, 2014) ดังนั้นแล้ว เด็กและเยาวชนของสังคมไทยในปัจจุบันจึงสามารถที่จะเป็นได้ทั้ง “ยุวอาชญากรและเหยื่ออาชญากรรม” นั่นเอง (Hengtrakul, 2012)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงสภาพการณ์ปัจจุบันที่พลวัตของสังคมกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีแห่งการสร้างความปลอดภัย (Disruptive Technology) ส่งผลให้การใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ซึ่งจะสังเกตได้จากข้อมูลจากรายงานการสำรวจปริมาณการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ของประชากรไทยที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมร่วมกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) หรือ เอ็ตด้า พบว่าในปี 2564 ที่ผ่านมามีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ประชากรกลุ่ม Gen Z ซึ่งเป็นประชากรในกลุ่มอายุของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันถือเป็นกลุ่มอายุที่มีเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดเฉลี่ยวันละ 12 ชั่วโมง 5 นาที ซึ่งถือเป็นการทำลายสถิติปริมาณการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ของประชากรกลุ่ม Gen Y (กลุ่มคนอายุ 21-40 ปี) ที่เคยมีสถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์สูงสุด 6 สมัย โดยในปี 2564 ที่ผ่านมามีประชากรกลุ่ม Gen Y มีปริมาณการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 11 ชั่วโมง 52 นาที ซึ่งกิจกรรมบนโลกออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารในรูปแบบออนไลน์โดยสาเหตุ

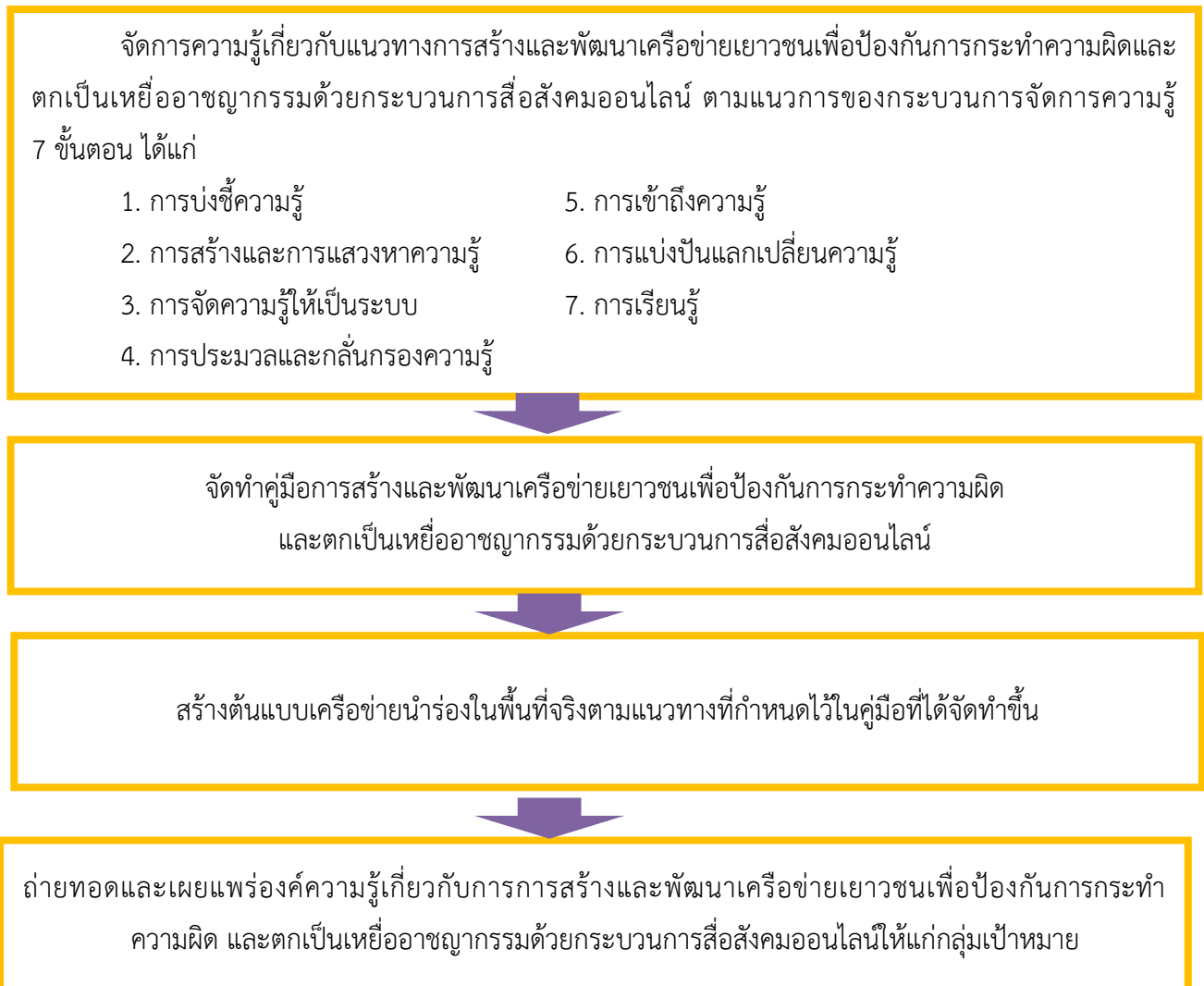
หนึ่งมาจากการที่หลายองค์กรต่างมีมาตรการให้พนักงานทำงานที่บ้าน (Work from Home) และสถาบันการศึกษาก็ได้จัดให้มีการเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบและรองรับมา คือ กิจกรรมธุรายการโทรทัศน์ ดูลิขสิทธิ์วิดีโอ ดูปฏิทัศน์ ฟังเพลงผ่านสื่อสังคมออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ (Electronic Transactions Development Agency (ETDA), 2021)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นโอกาสและประโยชน์ที่จะนำสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมด้านการป้องกันอาชญากรรมให้กับเด็กและเยาวชนไทยผ่านการสกัดองค์ความรู้ มาต่อยอดในมิติของการนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริงผ่านการสร้างต้นแบบที่เหมาะสมของกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชน โดยใช้กระบวนการสื่อสังคมออนไลน์เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ตลอดจนจัดทำคู่มือสำหรับการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชนดังกล่าวโดยผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนและการจัดให้มีการระดมความคิดเห็นผ่านการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ในแง่ของการนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชน เพื่อป้องกันการกระทำผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ในคู่มือที่จัดทำขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงผ่านการระดมความคิดเห็นจากตัวแทนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ จากนั้นจึงจัดให้มีการเผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมด้านการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องหรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อจัดการความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชน เพื่อป้องกันการกระทำผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์
- 2) เพื่อจัดทำต้นแบบการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์พร้อมคู่มือสำหรับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชน
- 3) เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการการสร้าง และพัฒนาเครือข่ายเยาวชน เพื่อป้องกันการกระทำผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจแต่ละจังหวัดในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ตัวแทนเด็ก และเยาวชน องค์กรของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน รวมถึงนักเรียนนายร้อยตำรวจที่กำลังเรียนวิชาตำรวจมวลชนสัมพันธ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้

ในส่วนของกระบวนการจัดการความรู้ นั้น Bunyakit et al. (2004) ที่ได้มีการนำหลักการจัดการความรู้ของ Demarest (1999) มาวิเคราะห์แล้วจำแนกกระบวนการจัดการความรู้ออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) หมายถึง เป็นการพิจารณาว่าองค์กรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าหมายคืออะไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องใช้อะไร ปัจจุบันมีความรู้ อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด และอยู่ที่ใคร

2) การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) หมายถึง การสร้างและแสวงหาองค์ความรู้จากภายนอก โดยรักษาความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วแยกความรู้ที่ไม่ได้ใช้แล้วออก ตัวอย่างเช่น การสรุปบทเรียนจากการทำงาน การสกัดความรู้จากการประชุม เป็นต้น

3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) หมายถึง การกำหนด โครงเรื่องของความรู้ เตรียมพร้อมในการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบและเกิดความเป็นระบบ ค้นหาได้ง่าย

4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) หมายถึง การประมวลกลั่นกรององค์ความรู้ที่เกิดจากการรวบรวมที่มีระบบเป็นรูปแบบของไฟล์ข้อมูล เช่น การปรับรูปแบบเอกสาร การใช้รูปแบบภาษาเดียวกัน เป็นต้น

5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) หมายถึง การทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึง ความรู้นั้นได้ง่ายและตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) หมายถึง การที่ได้นำความรู้ จากการปฏิบัติงานหรือประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ในเรื่องของเทคนิคการทำงาน การแก้ปัญหา คู่มือปฏิบัติงาน ซึ่งมีวิธีการจัดทำได้หลายรูปแบบ อาจออกเป็นรูปแบบของเอกสาร ฐานความรู้ หรือเทคโนโลยี และรูปแบบการทำงานอาจเป็นทีม การข้ามสายงาน บุคลากร กิจกรรมกลุ่ม ชุมชนสัมพันธ์ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

7) การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การที่ได้นำความรู้จากการแบ่งปันมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน ตัวอย่างเช่น เกิดระบบการเรียนรู้ เกิดเป็น ประสบการณ์ใหม่และหมุนเวียนแบบนี้ไปอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการของการจัดการความรู้ข้างต้น ผู้วิจัยได้ ประยุกต์กระบวนการของการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอนเพื่อกำหนดขอบเขตและกรอบแนวคิดในการดำเนิน วิจัย โดยการจัดการความรู้เรื่องต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและ ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ เริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายทิศทางหรือ วิสัยทัศน์ของการจัดการความรู้ที่จะดำเนินการไปในทิศทางใด เพื่ออะไร เป้าหมายของการจัดการความรู้ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือให้โครงการวิจัยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด ต้องมีกระบวนการจัดการความรู้ที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และ มีการจัดเก็บความรู้สะสมอย่างเป็นระบบ จนเป็นคลังความรู้ ที่ได้จากการทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วนำความรู้มาใช้งานและพัฒนาต่อยอดความรู้ต่อไป การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพ ของเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยจากกระบวนการจัดการความรู้ องค์ความรู้หลักของ การศึกษาวิจัยจึงได้มาจากการสกัดองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเยาวชน เพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์” ของ Phothisuwan (2020) ซึ่งสามารถสกัดองค์ความรู้จากงานวิจัยดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนและองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็น เหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ ได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1) องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

(1) การพัฒนาเครือข่ายเยาวชนจะต้องเริ่มจากการคัดเลือกตัวแทนจากโรงเรียนต่าง ๆ มาเป็นแกนนำเครือข่ายเพื่อรับการถ่ายทอดทักษะความรู้และเพิ่มพูนศักยภาพด้านภาวะผู้นำผ่านกิจกรรมในลักษณะของกิจกรรมค่าย หลังจากนั้นจึงมอบหมายภารกิจเพื่อให้กลับไปสานต่อกิจกรรมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ในโรงเรียนหรือในชุมชน นอกจากนี้ยังควรมีการมอบสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นแกนนำเครือข่าย เพื่อให้แกนนำทุกคนในทุกพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจและมีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) หลังจากที่แกนนำเครือข่ายแล้วจึงเป็นขั้นตอนของการสร้างสื่อกลางในการเชื่อมโยงผู้สนใจให้เข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกันแม้จะอยู่ในคนละพื้นที่ ซึ่งจากการวิจัยดังกล่าวพบว่าสื่อกลางที่ได้รับความนิยมและเข้าถึงเยาวชนได้มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก โดยนอกจากจะเป็นช่องทางที่สามารถรวบรวมสมาชิกเครือข่ายได้แล้ว ยังสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือถ่ายทอดพลังใจด้านการป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กดังกล่าวได้

(3) การพัฒนาเครือข่ายเยาวชนดังกล่าวให้เกิดความยั่งยืนควรจะต้องเริ่มต้นจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอผ่านการทำกิจกรรมหรือการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งอาจเป็นการเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการสร้างกิจกรรมหรือการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสาระความรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้เกิดการสร้างตัวตนให้เป็นที่รู้จักและการสร้างกระแสในโลกสังคมออนไลน์ เพราะเมื่อเครือข่ายได้รับการกล่าวถึงและมีการขยายขอบเขตไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่กว้างออกไป จะเกิดการติดตามและการส่งต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย

(4) ควรมีการสานต่อกิจกรรมจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องผ่านนโยบายของสถานศึกษาแบบรุ่นพี่สู่รุ่นน้องโดยให้นักเรียนที่เป็นแกนนำเป็นผู้ที่มีบทบาทด้านการถ่ายทอดเทคนิควิธีและแนวทางการดำเนินงานให้กับรุ่นน้องหรือกลับมาเป็นพี่เลี้ยงการดำเนินกิจกรรมในกรณีที่รุ่นพี่จบการศึกษาจากสถาบันไปแล้วรวมทั้งมีการมอบประกาศนียบัตรแก่โรงเรียนและนักเรียนแกนนำ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการมีข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกัน

(5) การพัฒนาเครือข่ายให้เกิดความต่อเนื่องประการสุดท้าย คือ การผลักดันให้เกิดผลกระทบนโยบายและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยเป็นการผลักดันให้เกิดผลกระทบในระดับนโยบายของประเทศและการสร้างข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการสร้างข้อตกลงความร่วมมือด้านการป้องกันอาชญากรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนผ่านการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางจิตใจโดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือระหว่างหน่วยงานหลัก เช่น กระทรวงยุติธรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

2) องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์

จากการที่อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนค่อนข้างสูงโดยจากงานวิจัยดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้เวลาไปกับการเล่นอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์ต่อวันเฉลี่ย 7 ชั่วโมง 25 นาที ดังนั้น หากใช้โอกาสที่เด็กและเยาวชนมีการใช้อินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย มาเป็นจุดแข็งในการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมด้านการป้องกันอาชญากรรม ย่อมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่

การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและการส่งต่อพลังเชิงบวกเพื่อการป้องกันการกระทำความผิดและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยรูปแบบของสื่อข้อมูลที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การสื่อสารเหล่านั้นสามารถโน้มน้าวจิตใจ ให้ผู้รับสารคล้อยตามหรือมีทัศนคติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายของการสื่อสาร โดยต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหลักของการสร้างสรรค์สื่อข้อมูลที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) รูปแบบของสื่อที่มีความน่าสนใจ กระชับ และเป็นที่ยอมรับของผู้รับสื่อ 2) ผู้สร้างสรรค์สื่อ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างแรงดึงดูดและความน่าสนใจ 3) เนื้อหาของสื่อที่จะต้องมียุทธศาสตร์ของการสร้างแรงบันดาลใจ การถ่ายทอดประสบการณ์ตรง หรือเนื้อหาทั่ว ๆ ไปที่สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือที่เป็นกระแสในสังคมออนไลน์

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพงานวิจัยดังกล่าวยังพบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการสร้างเครือข่ายป้องกันการกระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของเด็กและเยาวชน จะต้องเป็นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างเด็กและเยาวชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน หน่วยงานตำรวจ หรือ หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีบทบาทด้านการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนจากอาชญากรรม โดยจะต้องมีการสร้างแรงจูงใจและแรงดึงดูดให้เด็กและเยาวชนมาร่วมกันเป็นกลุ่มเครือข่ายผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ที่น่าสนใจและคอยสอดแทรกการให้ความช่วยเหลือหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ไปพร้อมกัน อีกทั้งการสร้างแรงกระตุ้นและแรงผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องควรมีการดำเนินกิจกรรมในเชิงรุก โดยต้องมีการลงพื้นที่เข้าไปจัดกิจกรรมในโรงเรียนหรือชุมชนนั้นโดยตรง เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้รับประโยชน์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนให้กิจกรรมประสบความสำเร็จได้ คือ ผู้บริหารและคณะครูของแต่ละโรงเรียน เพราะจะเป็นผู้ที่สามารถประสานงานกับตัวแทนนักเรียนหรือนักเรียนคนอื่น ๆ ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี โดยผลการศึกษาของงานวิจัยดังกล่าวยังพบอีกด้วยว่ากิจกรรมที่จะสร้างพลังเชิงบวกด้านการป้องกันตนเองจากการกระทำความผิดและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้แก่เยาวชนได้ดีที่สุด คือ การจัดกิจกรรมเข้าค่ายฝึกอบรม และบุคคลที่ควรเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมควรเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหาร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนที่สกัดออกมาได้จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยยังเห็นว่า เพื่อให้การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนดังกล่าวสามารถนำไปใช้สร้างเครือข่ายในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในแง่ของการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของขั้นตอนที่ควรจะเริ่มตั้งแต่การเข้าถึงเยาวชนกลุ่มเป้าหมายที่จะนำมาเป็นสมาชิกเครือข่ายและแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้น ในส่วนนี้จึงเป็นองค์ความรู้ที่จะต้องแสวงหาเพิ่มเติมจากเทคนิคหรือประสบการณ์ของผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนในลักษณะของการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยของอาชญากรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1) กลุ่มเป้าหมาย

(1) กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนรวมทั้งสิ้น 33 คน ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจมณฑลชนสัมพันธ์ประจำสถานีตำรวจแต่ละจังหวัดในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 16 คน กลุ่มตัวแทนเยาวชน จำนวน 15 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 2 คน

(2) กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวนรวมทั้งสิ้น 18 คน ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบด้านงานมณฑลชนสัมพันธ์ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน จำนวน 2 คน กลุ่มตัวแทนเยาวชน จำนวน 5 คน กลุ่มตัวแทนสถานศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มตัวแทนจากสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ จำนวน 2 คน

(3) กลุ่มเป้าหมายสำหรับการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ จำนวนรวมทั้งสิ้น 192 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจมณฑลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจแต่ละจังหวัดในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 46 คน ตัวแทนเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 34 คน ครูอาจารย์ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 35 คน ผู้ปกครองในสมาคมผู้ปกครองของสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 34 คน เจ้าหน้าที่ประจำสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 20 นาย เจ้าหน้าที่ตำรวจมณฑลชนสัมพันธ์จากสถานีตำรวจภูธรสามพราน จำนวน 3 นาย และนักเรียนนายร้อยตำรวจที่กำลังเรียนวิชาตำรวจมณฑลชนสัมพันธ์ จำนวน 20 นาย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน (Institutional Review Board: IRB) คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เลขที่หนังสือ SSRPCA-REC No. 2-007/2565 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยเป็นการดำเนินการตาม

กระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) (2) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) (3) การประชุมสัมมนาเพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านคู่มือการสร้างเครือข่ายเยาวชนฯ ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น และ (4) การวัดและประเมินผลด้านความรู้และความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายหลังจากการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้โดยใช้แบบสอบถาม โดยก่อนการเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยได้มีการทำหนังสือเพื่อขออนุญาตหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้าร่วมการวิจัย เมื่อได้รับอนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัดและได้รับความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยแล้วจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) เครื่องมือการวิจัย

(1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เพื่อที่จะสกัดองค์ความรู้ซึ่งเป็นองค์ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเอกสารซึ่งเป็นความรู้เด่นชัด (Explicit Knowledge) แล้วจึงนำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาได้มาผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำเป็น (ร่าง) คู่มือการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์

(2) ชุดคำถามปลายเปิดในการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อที่จะระดมความเห็นของผู้เข้าร่วมวิจัยในลักษณะของการวิพากษ์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของ (ร่าง) คู่มือการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ที่ได้จัดทำขึ้นในแง่ของความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นต้นแบบในการสร้างเครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ได้จริง

(3) แบบสอบถามเพื่อวัดและประเมินผลด้านความรู้และความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายเป็นการใช้แบบสอบถามสำหรับการประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประเมินความรู้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ หลังจากเสร็จสิ้นการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้จากผู้วิจัย

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์นั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ในส่วนของการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายหลังจากการการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลการวิเคราะห์ และใช้เกณฑ์การแปลผลตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ผลการวิจัย

1) การจัดการความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์

ในส่วนของการจัดการความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการของการจัดการความรู้ เพื่อที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้มาจัดทำคู่มือการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์ที่สามารถนำไปใช้งานในพื้นที่จริงในขั้นต่อไปได้ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีรายละเอียดตามแผนภาพดังต่อไปนี้

กระบวนการจัดการความรู้

การดำเนินการ

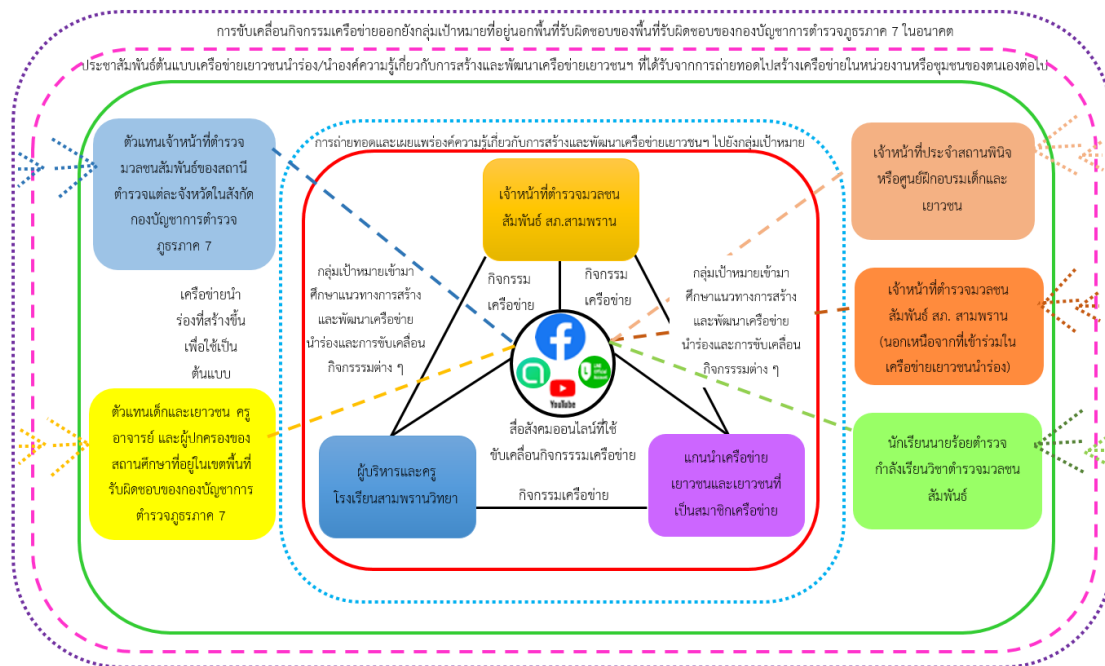
ประเภทองค์ความรู้

การบ่งชี้ความรู้	การวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับการบ่งชี้ความรู้ที่เป็นความรู้เด่นชัด (Explicit Knowledge) และความรู้ซ่อนเร้นหรือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมด้วยสื่อสังคมออนไลน์	
การสร้างและการแสวงหาความรู้	สกัดองค์ความรู้ที่เป็นความรู้เด่นชัด (Explicit Knowledge) จากการสกัดองค์ความรู้จากงานวิจัย “การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์” ประกอบกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงแนวคิดพื้นฐานของการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนฯ	Explicit Knowledge
	ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อแสวงหาความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) จากเทคนิควิธีการหรือประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกับเยาวชนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเบื้องต้นที่เหมาะสมแก่นำไปใช้ในภาคปฏิบัติ	Tacit Knowledge
การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	นำองค์ความรู้ที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และเรียบเรียงโดยการจัดทำ (ร่าง) คู่มือการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์	Explicit Knowledge
การประมวลและกลั่นกรองความรู้	จัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยเชิญตัวแทนองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่มาให้ความเห็นในลักษณะของการวิพากษ์ในแง่ของการนำแนวทางการสร้างเครือข่ายเยาวชนใน (ร่าง) คู่มือฯ ไปใช้งานจริง	Tacit Knowledge
การเข้าถึงความรู้	- จัดทำคู่มือการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ (ฉบับใช้งาน) และเผยแพร่ลงในสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายเพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย - สร้างต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ตามแนวทางของคู่มือที่ได้จัดทำขึ้นในพื้นที่เพื่อใช้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ - ถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนฯ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือให้แก่กลุ่มเป้าหมายทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและการสนทนากลุ่มย่อยภายหลังจากการสัมมนา	Explicit + Tacit Knowledge
การแลกเปลี่ยนความรู้		
การเรียนรู้		

ภาพที่ 2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์

2) ผลการจัดทำต้นแบบการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์

การจัดทำต้นแบบการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ (ฉบับใช้งาน) ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนที่ปรากฏในคู่มือฉบับดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ได้จริงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงการสร้างและพัฒนาต้นแบบเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์

ซึ่งแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนดังกล่าวสามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นการรับสมัครสมาชิกเครือข่ายและคัดเลือกแกนนำเครือข่าย ขั้นฝึกอบรมแกนนำเครือข่าย และขั้นขยายเครือข่ายและสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินการสร้างต้นแบบตามขั้นตอนดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นเตรียมการ

2.1.1 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

ในขั้นตอนของการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้มีการนำเจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรสามพรานลงพื้นที่ไปยังโรงเรียนสามพรานวิทยาเพื่อเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนพร้อมทั้งคณะผู้บริหารและคณาจารย์เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำกิจกรรมการสร้างเครือข่ายและประเมินสภาพความพร้อมในการนำมาเป็นพื้นที่นำร่องในการสร้างและ

พัฒนาเครือข่ายเยาวชนที่มีเยาวชนกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในโรงเรียนดังกล่าวโดยหลังจากที่ได้รับความร่วมมือจากคณะผู้บริหารของโรงเรียนแล้วจึงมีการลงพื้นที่ไปยังโรงเรียนสามพรานวิทยาเพื่อไปให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมแก่นักเรียนเป็นประจำ จนเกิดความสนิทสนมกับคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนกลุ่มเป้าหมายในที่สุด

2.1.2 จัดตั้งคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่าย

ในขั้นตอนของการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายได้มีการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรจาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์จากสถานีตำรวจภูธรสามพรานในการเข้ามามีบทบาทในการเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่าย 2) ผู้บริหารของโรงเรียนสามพรานวิทยาเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นบุคลากรในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายในฐานะผู้ที่ดูแลด้านกิจกรรมของเยาวชนที่จะนำมาสร้างเครือข่าย 3) ตัวแทนแกนนำเครือข่ายเยาวชนที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกแล้ว

2.1.3 สร้างสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับการรับสมัครเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่าย

ในขั้นตอนของการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับการรับสมัครเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่ายได้มีการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรับสมัครเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่ายให้มีความน่าสนใจและได้แนบคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายสามารถลงทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายผ่านกูเกิ้ลฟอร์ม (Google Form) และติดต่อสอบถามคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายผ่านบัญชีไลน์เพื่อธุรกิจ (LINE Official Account) และได้มีการออกแบบให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์รูปภาพเพื่อความสะดวกในการเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ ที่เยาวชนกลุ่มเป้าหมายสามารถพบเห็นได้ง่าย

2.2 ขั้นการรับสมัครสมาชิกเครือข่ายและคัดเลือกแกนนำเครือข่าย

2.2.1 การประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดรับสมัครสมาชิกเครือข่ายเยาวชนทั้งในรูปแบบของการลงพื้นที่และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ในขั้นตอนนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์จากสถานีตำรวจภูธรสามพรานและผู้บริหารของโรงเรียนสามพรานวิทยาในฐานะบุคลากรในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายจึงได้ขอร่วมมือจากคณาจารย์โรงเรียนสามพรานวิทยาในการนำสื่อประชาสัมพันธ์ที่ได้จัดทำขึ้นประชาสัมพันธ์ลงในกลุ่มไลน์ต่าง ๆ ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากเว็บไซต์ของโรงเรียนสามพรานวิทยาเพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักเรียนของโรงเรียนถึงกิจกรรมการสร้างเครือข่ายที่กำลังจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการลงพื้นที่แจกจ่ายสื่อประชาสัมพันธ์ที่เตรียมไว้สำหรับการรับสมัครให้แก่แก่นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่าย โดยเลือกช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาหลังเคารพธงชาติ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนรวมตัวกันอยู่เป็นจำนวนมากโดยไม่ให้กระทบกับเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน

2.2.2 จัดกิจกรรมสำหรับการคัดเลือกแกนนำเครือข่ายเยาวชน

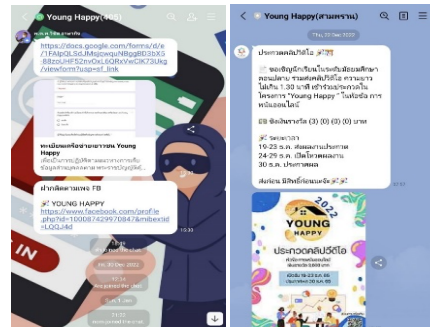
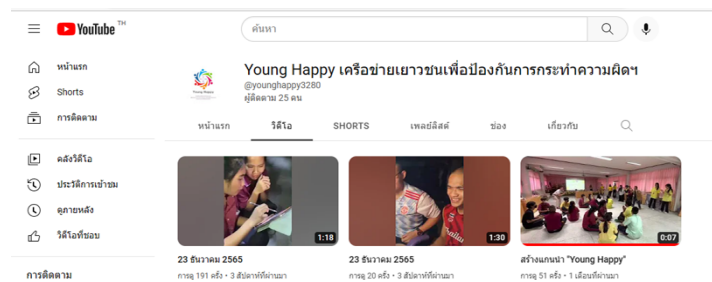
ในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมสำหรับการคัดเลือกแกนนำเครือข่ายเยาวชนได้มีการนำบุคลากรในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายเข้าไปจัดกิจกรรมสำหรับการคัดเลือกแกนนำเครือข่ายเยาวชนในหน่วยงานต่าง ๆ โดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมกลุ่มที่กระตุ้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถสังเกตพฤติกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้แสดงออกมา เช่น ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น แล้วจึงพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเข้ามาเป็นแกนนำเครือข่ายเยาวชน สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแกนนำเยาวชนยังคงต้องมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยแกนนำเยาวชนในการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายไปยังเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อที่จะขยายเครือข่ายให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.3 ขั้นการรับสมัครสมาชิกเครือข่ายและคัดเลือกแกนนำเครือข่าย

2.3.1 การฝึกอบรมแกนนำในลักษณะกิจกรรมค่ายฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ในขั้นตอนนี้ได้มีการนำแกนนำจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาทำกิจกรรมค่ายร่วมกันโดยเริ่มตั้งแต่การจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม หลังจากนั้นจึงได้มีการบรรยายเพื่อสร้างแนวคิดให้แก่แกนนำเครือข่ายเยาวชนเพื่อชี้ให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างเครือข่าย ป้องกันการกระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของเยาวชนได้ พร้อมกับการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และรูปแบบ ผลกระทบ และการป้องกันภัยจากอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้แกนนำเครือข่ายเยาวชนนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเครือข่ายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายคนอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังมีการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้แกนนำเครือข่ายเยาวชนเพื่อเสริมทักษะความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากนี้ยังได้เปิดโอกาสให้แกนนำเครือข่ายเยาวชนได้มีการออกแบบสัญลักษณ์ประจำเครือข่ายและร่วมกันสร้างเพจเฟซบุ๊กสาธารณะที่มีชื่อว่า “Young Happy เครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิด” สำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการทำกิจกรรมของเครือข่ายเยาวชน นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างช่องยูทูบเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของเครือข่ายเยาวชนที่เป็นคลิปวิดีโอ และยังได้มีการสร้างกลุ่มไลน์สาธารณะ (Open Chat) บัญชีไลน์เพื่อธุรกิจ (LINE Official Account) ไว้สำหรับการขยายเครือข่ายและประชาสัมพันธ์กิจกรรมเครือข่ายอีกด้วย หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วยังได้มีการมอบรางวัลเกียรติบัตร รวมถึงเสื้อประจำเครือข่ายให้กับแกนนำเพื่อให้แกนนำเครือข่ายเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในการสร้างทัศนคติเชิงบวกที่จะไม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและเพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ภาพที่ 4 สื่อสังคมออนไลน์หลากหลายรูปแบบที่ใช้เป็นสื่อกลางของการจัดกิจกรรมเครือข่าย

2.4 ขันขยายเครือข่ายเยาวชนและสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย

2.4.1 มอบหมายแกนนำเครือข่ายประชาสัมพันธ์หาสมาชิก

ในขั้นตอนของการมอบหมายให้แกนนำเครือข่ายประชาสัมพันธ์หาสมาชิกเครือข่ายเพิ่มเติมได้มีการแจกจ่ายคิวอาร์โค้ด (QR Code) สำหรับการลงทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายพร้อมกับคิวอาร์โค้ด (QR Code) ที่สามารถเชื่อมต่อไปยังเพจเฟซบุ๊กที่ใช้เป็นสื่อกลางของเครือข่าย ช่องยูทูบ กลุ่มไลน์ สาธารณะ (Open Chat) บัญชีไลน์เพื่อธุรกิจ (LINE Official Account) ของเครือข่าย Young Happy ที่แกนนำเยาวชนเครือข่ายได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อให้แกนนำเครือข่ายนำไปประชาสัมพันธ์ให้กับเยาวชนคนอื่น ๆ ในโรงเรียน ชุมชน หรือในหน่วยงานของตนเอง เพื่อที่จะขยายเครือข่ายโดยการเพิ่มการรับรู้ให้กับเยาวชนคนอื่น ๆ ได้มีโอกาสเข้ามาลงทะเบียนเข้ามาเป็นสมาชิกเครือข่ายได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการเพิ่มแรงจูงใจให้กับแกนนำเครือข่ายเยาวชนโดยการมอบรางวัลให้กับแกนนำที่สามารถเชิญชวนให้เยาวชนคนอื่น ๆ สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่ายได้มากที่สุดอีกด้วย

2.4.2 จัดกิจกรรมเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นสื่อกลางสม่ำเสมอ

ในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นสื่อกลางของเครือข่ายนั้น คณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายร่วมกับแกนนำเครือข่ายเยาวชนได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น โดยรูปแบบของกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกจากจะเป็นการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักในด้านการป้องกันอาชญากรรมแล้วยังได้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในเครือข่ายได้มีโอกาสสร้างสรรค์สื่อเตือนภัยอาชญากรรมขึ้นมาด้วยตนเองแล้วจึงกระตุ้นให้เกิดการกระบวนกรสื่อสังคม

ออนไลน์ผ่านการเข้ารับชม การกดถูกใจ (Like) กดแบ่งปัน (Share) ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เครือข่ายถูกรับรู้ได้ในวงกว้างและทำให้เกิดการขยายเครือข่ายออกไปได้มากยิ่งขึ้น และจากการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายที่ผ่านมาโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น ปรากฏว่า เพจเฟซบุ๊กที่ใช้เป็นสื่อกลางของการทำกิจกรรมของเครือข่ายมีจำนวนยอดผู้ติดตามทั้งสิ้น 191 บัญชี มีจำนวนยอดการกดถูกใจทั้งสิ้น 142 ครั้ง กลุ่มไลน์สาธารณะ (Open Chat) มีสมาชิกที่อยู่ภายในกลุ่มทั้งสิ้น 405 บัญชี และช่องยูทูปมีผู้ติดตามทั้งสิ้น 25 บัญชี ตามลำดับ

2.4.3 ส่งมอบภารกิจของผู้ดูแลและแกนนำเครือข่ายในลักษณะรุ่นสู่รุ่น

ในขั้นตอนนี้ได้มีการกำหนดให้บุคลากรในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายและแกนนำเครือข่ายเยาวชนได้ชักชวนผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเป็นคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายและแกนนำในรุ่นต่อไปเข้ามาลงทะเบียนสมัครสมาชิกของเครือข่ายและเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสื่อสังคมออนไลน์ของเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อที่บุคลากรในคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายและแกนนำเครือข่ายเยาวชนในรุ่นต่อไปจะได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายตั้งแต่ต้นเพื่อประโยชน์ในการสานต่อการดำเนินงานของเครือข่ายได้อย่างต่อเนื่องในกรณีที่ผู้รับผิดชอบดูแลเครือข่ายและแกนนำเครือข่ายเยาวชนคนเดิมหมดวาระหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของแกนนำเครือข่ายเยาวชนของโรงเรียนสามพรานวิทยาที่มีการนำนักเรียนรุ่นน้องผู้ที่มาทำหน้าที่เป็นแกนนำเยาวชนในรุ่นถัดไปมาเข้ามาลงทะเบียนสมัครสมาชิกของเครือข่ายเพื่อที่จะได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ในแง่ของความยั่งยืนในการสร้างแกนนำเครือข่ายเยาวชนที่เป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจนั้น ยังได้กำหนดให้แกนนำที่เป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมเครือข่ายที่ผ่านมาได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการเป็นแกนนำเครือข่ายเยาวชนให้กับนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นถัดมาที่ได้ลงทะเบียนเรียนในวิชาตำรวจมวลชนสัมพันธ์และยังได้มีการนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์จากคู่มือที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนวิชาตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 3 เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการสร้างแกนนำเครือข่ายเยาวชนที่เป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เกิดขึ้นในทุกปีการศึกษาอีกด้วย

2.4.4 สร้างข้อตกลงความร่วมมือที่เป็นทางการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนของการสร้างข้อตกลงความร่วมมือที่เป็นทางการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการสร้างความร่วมมือกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรของหน่วยงานดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและพัฒนากิจกรรมเครือข่ายเยาวชนที่ได้จัดทำขึ้นทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังได้รับ

ความร่วมมือจากบริษัท โรงเส้นหมี่ขอเอง จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในการสนับสนุนเงินรางวัลในการจัดกิจกรรมเครือข่ายที่ได้สร้างขึ้นอีกด้วย

3. ผลการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

หลังจากการการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 192 คน โดยใช้แบบสอบถามสำหรับการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงระดับความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้ารับการสัมมนาการจัดการความรู้ในเรื่องต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิด และตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์

ข้อคำถาม	ระดับความรู้/ความเข้าใจ					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับการหาแนวทางสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย	16	16	30	71	59	3.73	1.218	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาและส่งเสริมกิจกรรมเครือข่าย	8	10	35	77	62	3.91	1.042	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการรับสมัครสมาชิกเครือข่ายและการคัดเลือกแกนนำเครือข่าย	4	13	30	78	67	3.99	0.984	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกอบรมแกนนำเยาวชน	8	9	27	66	82	4.07	1.064	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นสื่อกลางขอเครือข่ายเยาวชน	4	11	29	70	78	4.08	0.986	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับการขยายเครือข่ายเยาวชน	6	9	26	85	66	4.02	0.976	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับการสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่ายเยาวชน	5	11	21	64	91	4.17	1.011	ระดับมาก
ความรู้/ความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมเยาวชน	8	9	27	66	82	4.07	1.064	ระดับมาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 ระดับน้อยที่สุด, 1.51-2.50 ระดับน้อย, 2.51-3.50 ระดับปานกลาง, 3.51-4.50 ระดับมาก, 4.51-5.00 ระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1 ซึ่งเป็นการวัดและประเมินความรู้และความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารออนไลน์ จะเห็นได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารออนไลน์อยู่ในระดับมาก โดยระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่ายเยาวชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 1.011) รองลงมาคือด้านการออกแบบสื่อสารออนไลน์สำหรับใช้เป็นสื่อกลางของเครือข่ายเยาวชน ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.986) ลำดับถัดมาคือขั้นตอนการฝึกอบรมแกนนำเยาวชนและแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายกิจกรรมเยาวชน ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 1.064) ส่วนอันดับสุดท้ายคือความรู้ความเข้าใจด้านการหาแนวทางสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเยาวชน ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 1.218)

สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามกระบวนการของการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอนตามผลการวิเคราะห์หลักการจัดการความรู้ของ Demarest (1999) (Bunyakit et al., 2004) ซึ่งประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและการแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้ เพื่อที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำเป็น “คู่มือการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารออนไลน์” แล้วจึงนำไปถ่ายทอดและเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่อไป ผลการวิจัยมีดังนี้

1) ผลการวิจัยในระยะแรกของการวิจัยนั้นได้ข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้เด่นชัด (Explicit Knowledge) สำหรับใช้เป็นแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารออนไลน์ (Phothisuwan, 2020) และเพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ ในระยะต่อมาผู้วิจัยได้ดำเนินการแสวงหาองค์ความรู้ที่เป็นความรู้ซ่อนเร้นหรือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับเยาวชน จนทำให้ทราบถึงแนวทางการสร้างเครือข่ายเยาวชนเบื้องต้นที่เหมาะสมแก่การนำไปประยุกต์ใช้งานในพื้นที่ตามมุมมองที่มาจากแนวคิดและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) ผลการวิจัยในระยะถัดมาเป็นการจัดทำต้นแบบการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารออนไลน์นั้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือขึ้นมา โดยผลวิจัยพบว่า คู่มือฉบับดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ได้จริง ซึ่งแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนดังกล่าวสามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการรับสมัครสมาชิกเครือข่ายและคัดเลือกแกนนำเครือข่าย 3) ขั้นฝึกอบรมแกนนำเครือข่าย และ 4) ขั้นขยายเครือข่ายและสร้างความยั่งยืนให้กับ

เครือข่าย ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากงานวิจัยของ Phothisuwan (2020) โดยแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของกระบวนการสร้างเครือข่ายเยาวชนและแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

3) ผลในระยะสุดท้ายของโครงการวิจัยนั้นเป็นการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจแต่ละจังหวัดในสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ตัวแทนเด็กและเยาวชนองค์กรของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน รวมถึงนักเรียนนายร้อยตำรวจที่กำลังเรียนวิชาตำรวจมวลชนสัมพันธ์ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การฝึกอบรมภาคทฤษฎีซึ่งเป็นการบรรยายขั้นตอนในกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือฯ และ 2) การฝึกอบรมภาคปฏิบัติซึ่งเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย โดยผลวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีระดับความรู้และความเข้าใจโดยภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้รับการอบรม และส่วนใหญ่คิดเห็นว่าคู่มือฯ ของโครงการเป็นคู่มือที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์ได้ และสามารถนำคู่มือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นไปใช้ปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีกำหนดนโยบายในเรื่องการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้เป็นภารกิจอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์เพื่อที่จะกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมวลชนสัมพันธ์มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในด้านการป้องกันอาชญากรรมโดยไม่จำเป็นต้องลงพื้นที่ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดการระบาดขึ้นอีกครั้งหรือในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ส่งผลให้ไม่สามารถลงพื้นที่ไปปฏิบัติงานมวลชนสัมพันธ์ได้ตามปกติ

2) สถานศึกษาหรือสมาคมผู้ปกครองควรร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ในการนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสังคมออนไลน์จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเครือข่ายร่วมกับ

นักเรียนเพื่อลดโอกาสที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในกลุ่มของนักเรียนได้

3) สถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนอาจนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์จากงานวิจัยนี้ไปใช้สร้างเครือข่ายเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของภัยจากอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ และอาจขยายมาสู่เยาวชนที่ถูกปล่อยตัวมาแล้วด้วยเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมไม่ให้เยาวชนเหล่านี้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

4) สถานีตำรวจอาจมีการนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนดังกล่าวไปต่อยอดโดยการขยายเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในชุมชนเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมด้านการป้องกันอาชญากรรมให้กับคนในชุมชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้

5) สภาเด็กและเยาวชนในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ตลอดจนสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สามารถนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเครือข่ายเยาวชนโดยบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมด้านการป้องกันอาชญากรรมให้กับเยาวชนในหน่วยงานได้

6) โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรมีการนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาตำรวจมวลชนสัมพันธ์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการสร้างแกนนำเครือข่ายเยาวชนที่เป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจให้เกิดขึ้นในทุกปีการศึกษา

7) หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนอาจนำแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนฯ ของการศึกษาวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ที่กำลังเป็นกระแสสังคมอยู่ในปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการพนันออนไลน์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้มีการนำข้อมูลบางส่วนมาจากการวิจัยเรื่อง “ต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยกระบวนการสื่อสารสังคมออนไลน์” โดย พันตำรวจโท วิจิต อาษากิจและคณะ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม โครงการจัดการความรู้การวิจัยและการถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์ (การใช้ประโยชน์เชิงความมั่นคง) จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2565

เอกสารอ้างอิง

- Bunyakit, B., Prasopsukchokchai, N., Phonchanoknat, D. and Kanluan, P. (2004). *Knowledge management from theory to practice*. Bangkok: Jirawat Express Company Limited. (In Thai).
- Chailaisathaporn, S., Prasertsin, A. and Techataweewan, W. (2017). Experiences and guidelines of coping in young Thai victims of cyberbullying. *Journal of Curriculum Research and Development*, 7(2), 215-234. (In Thai).
- Demarest, M. (1997). Understanding knowledge management. *Journal of Long range planning*, 30(3), 374-384.
- Electronic Transactions Development Agency. (2021). *ETDA press release reveals that COVID-19 is a noticeable cause - Gen Z used the internet the most in the first year, beating Gen Y, the 6 - time champion*. Retrieved March 6, 2022. from <https://www.etda.or.th/th/prnews/ETDA-released-IUB-2021.aspx>. (In Thai).
- Hengtrakul, K. (2012). Adolescents: Young criminals and crime victims. *Journal of Thai Justice System*, 5(2), 15-21. (In Thai).
- Information Technology Center Department of Juvenile Observation and Protection. (2018). *Statistics of historical cases between the years 2010 - 2015*. Retrieved March 6, 2022. from <http://www.djop.go.th/stat/statbetween2008-2011>. (In Thai).
- Institute for Population and Social Research Mahidol University. (2020). *Two decades of Thai education reform Failure and success*. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research. (In Thai).
- Limprasert, S., Rujiprak, V., and Thipphayamongkoludom, Y. (2020). Victimization of sexual violence by children and youth. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 5(9), 230-246. (In Thai).
- Phothisuwan, S. (2020). Research and development of youth networks to prevent wrongdoing and becoming victims of crime through social media processes. *Academic Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences*, 11(1), 1-14. (In Thai).
- Thitiudomphatana, R. (2014). Victimization of Juvenile Trafficking: A Case Study of Sexual Exploitation. *Kasalongkham Research Journal*, 149-164. (In Thai).

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	พ.ต.ท.วิชิต อาซากิจ
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์ (สัญญาบัตร 2)
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	V.asakit@rpca.ac.th
คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	ร.ต.อ.นิตินัย เทพเทียน*
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์ (สัญญาบัตร 2)
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	nitinaitaptien@gmail.com
คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	พ.ต.ท.ดร.อัศวินุต แสงทองดี
ตำแหน่ง/สถานะ	ที่ปรึกษานายกสมาคม
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	สมาคมความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	usanut@outlook.com

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)